

VARKAUDEN KAUPUNGIN TURVALLISUUSSUUNNITELMA

2.4.2025

MIKA MAARANEN

VALMIUSPÄÄLLIKKÖ, VARKAUDEN
KAUPUNKI

SISÄLLYS

Sisällys.....	1
1. Johdanto	2
2. Toimintaympäristön arvio.....	3
2.1. Toimintaympäristö / yleistä Varkauden kaupungista	3
2.2. Varkauden turvallisuusympäristön nykytila	4
3. Toimenpidekortit ja mittarit	11
3.1 Henkinen kriisin kestävyys	11
3.2 Rikosten, väkivallan ja extremismien ehkäisy	13
3.3 Päihteistä aiheutuvien turvallisuushaittojen ehkäisy	14
3.4 Lasten ja nuorten turvallisuus.....	15
3.5 Hyvien väestösuhteiden edistäminen.....	17
3.6 Ikääntyneiden arjen turvallisuus	18
3.7 Liikenneturvallisuus	19
3.8 Julkisten tilojen turvallisuus	20
3.9 Kyberturvallisuuden parantaminen	21
4. Käsittely, aikataulu ja seuranta	22
Liitteet	24

1. JOHDANTO

Varkauden kaupungissa pidämme huolta omasta ja toistemme hyvinvoinnista, huolehdimme ja kannustamme. Turvallinen ja toimiva arki sekä onnelliset ihmiset ovat toimintamme keskiössä.

Välittämistä on uskaltaa puuttua ja toimia. Toimimme aktiivisesti yhteisömme edun mukaisesti ja rakennamme kumppanuuksia muihin toimijoihin. Arjen turvallisuus huomioidaan eri näkökulmista. Olemme valmiita kantamaan vastuuta meille tärkeissä asioissa.

Jokainen varkautelainen vaikuttaa yhteisen kaupunkimme hyvinvointiin, viihtyisyyteen ja identiteettiin sekä vahvistaa elinvoimaa ja hyvää meininkiä positiivisella viestillään.

Yhteinen päämäärämme on viihtyisä Varkaus, jossa elämä on rikasta monella mittarilla. Meillä viihtymisen takaavat toimivat peruspalvelut, monipuoliset vapaa-ajan mahdollisuudet, turvallinen elinympäristö ja monimuotoinen luonto. Elinvoimainen ja energinen Varkaus tarjoaa koulutusta, työtä ja menestymisen mahdollisuuksia.

Turvallisuussuunnittelun yhteisenä tavoitteenamme on, että Varkauden kaupungissa ihmisen arki on turvallista ja ihmisillä on turvallinen olo. Vähennämme suunnitelmallisesti onnettomuuksien, rikosten ja häiriöiden määrää sekä näistä aiheutuvia vahinkoja.

Varkauden kaupungin turvallisuussuunnitelma on laadittu ja sitä ylläpidetään yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen, Itä-Suomen poliisilaitoksen, Savon koulutuskuntayhtymän (Sakky), Varkauden lukion, Savonia AMK:n sekä paikallisten yhteistyöryhmien kanssa. Vastuu turvallisuuden ylläpitämisestä on yhteinen monen toimijan kesken.

Turvallisuussuunnittelulla pyritään siihen, että yhteistyö ja turvallisuusongelmien kokonaisvaltainen ratkaiseminen on mahdollista. Turvallisuussuunnitelman ylläpitämisen hyötyjä ovat:

- yhteisen tilannekuvan saaminen alueen turvallisuustilanteesta ja painopisteistä
- yhteistyön tiivistäminen organisaation sisällä ja toimijoiden kesken
- päällekkäisen työn välttäminen sekä uusien toimintamallien luonti osaksi nykyistä toimintaa

Turvallisuussuunnitelmaan on koottu yhteen eri toimijoiden turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat, ohjelmat ja hankkeet. Turvallisuussuunnitelmassa keskitytään erityisesti Varkauden kaupungin paikallisiin turvallisuuskäsitteisiin.

Turvallisuussuunnitelma ei sisällä varautumisen kokonaisuuksia, kuten esimerkiksi uhka- ja väkivaltatilanteiden hallintaa tai valmiussuunnittelua.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖN ARVIO

Toimintaympäristön arvio toteutettiin laaja-alaisessa yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa ohjaus- ja seurantaryhmän johdolla.

Toimintaympäristön arvion keskeisimpien turvallisuusongelmien ja -haasteiden tunnistamistyössä on hyödynnetty mm. seuraavia työryhmiä ja materiaaleja:

- [Varkauden kaupungin strategia](#)
- [Varkauden kaupungin laaja hyvinvointikertomus](#)
- [Tilastokeskuksen](#) ja [Sotkanet.fi](#)-indikaattoripankki
- Hyvinvointikyselyjen päihdetilannekyselyn 2022 tulokset
- Hyvinvointikysely 2023
- Liitu-työryhmä, liikenneturvallisuustilastot ja kuntalaispalautteet
- Varkauden kampuksen hyvinvointi- ja turvallisuuskyselyn 2024 tulokset
- Varkauden ev. lut. seurakunnan kuuleminen suunnitelmaan
- Poliisin tilastot
- Pelastuslaitoksen palvelutasopäätös, valvontasuunnitelma, turvallisuusviestintäsuunnitelma sekä Pronto -onnettomuustilastointijärjestelmä
- [Pohjois-Savon hyvinvointialueen strategia, sekä Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma](#)

2.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ / YLEISTÄ VARKAUDEN KAUPUNGISTA

Varkauden kaupunki sijaitsee valtateiden 5 ja 23 risteyksessä Pohjois-Savon maakunnan eteläosassa. Varkauden halki kulkee myös Pieksämäki-Joensuu-rata ja teollisuuden pistoraiteet. Varkauden naapurikunnassa Joroisissa sijaitsee valvoton lentopaikka.

Kaupungin asukasluku 31.12.2023 oli 19764 henkilöä, ja sen pinta-ala on 524,5 km², josta 138,9 km² on vesistöjä. Väestötiheys on 51,05 asukasta/km² ja taajama-aste on huomattavan suuri 91,4 %. Varkaus on tunnettu teollisuuskaupunki, jossa sijaitsee muun muassa Stora Enson (aiemmin A. Ahlström Osakeyhtiön) Varkauden tehtaat ja myös Sumitomo SHI FW ja Andritz.

Varkaus on tiivis yhteisö niin maantieteellisesti ja identiteetiltäänkin. Tämä juontaa juurensa Varkauden alueen teollisuusperinteestä, jossa suuret teollisuusyhtiöt ovat osaltaan kantaneet vastuuta alueen yhteisestä kehittämisestä ja turvallisuuden parantamisesta. Teollisuudesta johtuen Varkaudessa huoltovarmuus ja jatkuvuudenhallinta ovat korkealla tasolla.

Varkaudessa tehdään yhteistyötä eri toimijoiden välillä ja yhteisöllisyys on vahvaa. Varkaudessa on toimiva järjestökenttä. Asukkaat, järjestöt ja viranomaiset tekevät yhdessä työtä hyvän elämän mahdollistamiseksi.

Varkaudessa on modernit, monipuoliset ja saavutettavat palvelut, sekä nykyaikaiset tilat. Varkauden kaupungin palvelut tulevat säilymään paikallisesti myös pitkälle tulevaisuuteen.

2.2. VARKAUDEN TURVALLISUUSYMPÄRISTÖN NYKYTILA

Kuntien turvallisuus- ja valmiussuunnitelmilla sekä toimivilla peruspalveluilla vahvistetaan kuntalaisten luottamusta asuinalueen turvallisuusympäristöön sekä vahvistetaan ihmisten arjen turvallisuuden tunnetta. Pohjois-Savon hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.1.2023. Silloin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelujen järjestäminen siirtyi kunnilta, kuntayhtymiltä ja sairaanhoitopiireiltä hyvinvointialueiden tehtäväksi kaikkialla Suomessa. Hyvinvointialueen palvelutoimialoja ovat perhe- ja vammaispalvelut, yleiset palvelut, ikääntyneiden palvelut sekä pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut.

Hyvinvointialueella sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin tyytyväisyyttä kartoitetaan säännöllisesti. Valtakunnallisen Terveystietokeskuksen (THL) terveysasemien avosairaanhoidon asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu viimeksi vuonna 2024, jonka mukaan kyselyn ajankohtana palveluissa asioineet potilaat olivat pääosin tyytyväisiä saamaansa palveluun. Pohjois-Savon Hyvinvointialueella asiakastyytyväisyys ylittää yli valtakunnallisen keskiarvon: suosittelevaindeksi oli 73 (koko maan keskiarvo 68). ([Workbook: terveysasemakysely](#))

Valmius ja kriisinkestävyys ovat nousseet yhä tärkeämmäksi kansallisella tasolla sekä ihmisten arjessa, kun yleinen turvallisuustilanne on kiristynyt Euroopassa. Eri kanavien kautta levinnyt sotakuvasto ja tieto turvallisuushetistä luovat turvattomuutta ja näkyvät ihmisten arjessa. Ennakoinnilla, varautumissuunnittelulla ja harjoittelulla vahvistetaan kriisinkestävyyttä, jossa henkinen kriisinkestävyys korostuu. Henkinen kriisinkestävyys on yhteiskunnan ja yksilön kykyä kestää ja säilyttää toimintakykynsä kriisin keskellä ja sen jälkeen. Tämä vaatii luottamusta yhteiskunnan, viranomaisten ja ihmisten välillä. Kansalaisten henkistä kriisinkestävyyttä tuetaan kansallisesti viranomaisten ja järjestöjen yhteistyöllä, esimerkiksi [72tuntia.fi](#) -sivun kautta.

Hengellinen toiminta tukee osaltaan väestön henkistä tasapainoa ja hyvinvointia. Varkauden ev.lut. seurakunnalla on olennainen merkitys ja osaaminen henkisen kriisinkestävyyden ylläpidossa ja mahdollisessa palauttamisessa niin yksilö kuin yhteisötasolla.

Elinvoimainen, yhteisöllinen ja turvallinen kaupunki on hyvinvoinnin perusta. Tutkimusten mukaan turvattomuuden tunne on yleisempää haavoittuvassa tai epävarmassa sosioekonomisessa asemassa olevilla. Naiset kokevat turvattomuuden tunnetta yleisesti ottaen enemmän kuin miehet. Myös kuuluminen etniseen vähemmistöön, matala tulotaso, heikko koulutus ja epävakaa työmarkkina-asema voivat lisätä turvattomuuden tunnetta. (TerveSuomi tutkimus).

Hyvinvoivan Varkauden tärkeimmät teemat ovat asukkaiden kokonaisvaltainen hyvinvointi, turvallisuus, osallisuus ja onnellisuus. Suurin osa Varkautelaisista voi hyvin ja kokee turvallisuuden tunnetta päivittäisessä elämässään. Toisaalta Varkaudessa on myös tekijöitä, kuten toimeentulon haasteet, työttömyys ja mielenterveyden haasteet, jotka heikentävät asukkaiden hyvinvointia ja turvallisuuden kokemusta. Nämä tekijät lisäävät myös asukkaiden huono-osaisuutta. Tulosten valossa Varkaudessa huono-osaisuus on korkealla tasolla, kun verrataan sitä koko maan tasoon ja tarkastellaan tilannetta niin sosiaalisten, taloudellisten kuin ihmisten muuttajien kautta. (www.diak.fi/eriarvoisuus)

Huono-osaisuus ja siihen vaikuttavat tekijät ja niiden kasaantuminen lisäävät riskiä syrjäytymiselle. Syrjäytyminen vaikuttaa myös kuuluvuuden kokemiseen ja on sitä kautta yhteydessä turvallisuuteen. Syrjäytymisriskissä olevien määrä on hieman laskenut parin viime vuoden aikana. Vuonna 2022 neljännos varkautelaisista 18 -24 - vuotiasta nuorista oli opiskelujen, työelämän tai varusmiespalveluksen ulkopuolella.

Työttömyys on ollut useamman vuoden Varkaudessa korkealla tasolla ja varsinkin nuorten työttömyys on jatkanut kasvuaan. Työttömyys lisää myös pienituloisuutta. Esimerkiksi toimeentulotukea sekä lyhyt- että pitkäaikaisesti saa yksinäiset miehet naisia useammin. Huono-osaisuutta lisäävät myös mielenterveyden haasteet, jonka osalta Varkaus kuuluu Pohjois-Savon huonoimmin voivaan kymmenikköön.

Asunnottomuus, varsinkin nuorilla lisää syrjäytymistä. Varkaudessa asunnottomuus näyttäytyi aiemmin lähinnä piiloasunnottomuutena, kun henkilöt majailivat läheistensä ja kavereiden luona. Viimeisimpien tietojen mukaan Varkaudessa asunnottomia on 10–15 henkilöä (1.3 %), joista 1–2 on kokonaan asunnottomia. Asunnottomuus lisää yksilön haasteita, mutta pitkittyessään sillä on vaikutuksia myös koko yhteisöön. ([Reppu selässä ja menolippua ei minnekään – Tätä on nuorten asunnottomuus Suomessa | Diakonissalaitos \(hdl.fi\)](#))

Päihteet ja huumeet sekä syrjäytymisen ehkäisy

Viime vuosina päihde ja huumeongelma on nostettu huolenaiheena ja turvattomuuden aiheuttajana esille Varkauden osalta. Poliisin mukaan tilannekuva on kuitenkin parempi kuin julkisuudessa esille tuotu ja tilanne on hyvin samankaltainen kuin muissa saman kokoisissa kunnissa. Suurin osa asukkaista kokee Varkauden asuinympäristönä turvalliseksi. Asukkaista vain harva on esimerkiksi kokenut päihtyneiden taholta ahdistelua tai kiusaamista kaduilla tai julkisessa tilassa. Asukkaat kuitenkin toivovat, että julkisilla paikoilla, missä liikkuu lapsia ja nuoria, puututtaisiin alkoholinkäyttöön.

Yleisesti ottaen päihteiden varsinkin huumeiden käyttö on lisääntynyt. Kannabis on lisännyt suosiotaan varsinkin viihdekäytössä ja näyttäytyy myös nuorten kokeiluissa. Pohjois – Savossa alkoholia liikaa käyttävien työikäisten osuus on kasvussa ja Pohjois – Savo menettää alkoholikuolemien vuoksi eniten elinvuosia koko maassa. Nuorten osalta suunta on ollut positiivinen viime vuosina, kun yhä useampi nuori on raitis. Toisaalta nikotiinituotteiden ja sähkö tupakan käyttö on lisääntynyt yhä nuoremmilla. Päihteiden käyttö on tuonut mukanaan lieveilmiöitä muun muassa välitystoimintaa, joka näyttäytyy myös tuotteiden välittämisenä alaikäisille. Nuorten päihdekokeiluihin pyritään vaikuttamaan ennalta nuorille suunnatun päihdekasvatuksen, etsivän nuorisotyön ja Ankkuritiimin tuella.

Osallisuus ja matalankynnyksen palvelut ovat yksi keino ehkäistä syrjäytymistä. Kaikkien kaupunki – kampanjaan liittyvässä asukaskyselyssä nähtiin tarpeellisenä, että Varkaudessa olisi tiloja, jonne voi tulla päihtyneenä. Lisäksi matalankynnyksen tila päihdekuntoutujille nähtiin tarpeellisenä. Matalankynnyksen toiminnalla voidaan osaltaan parantaa päihdekuntoutujien sekä päihteitä käyttävien hyvinvointia ja tätä kautta lisätä muiden asukkaiden hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta.

Katuväkivalta, henkeen ja turvallisuuteen kohdistuvat rikokset

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset ovat vähentyneet viime vuosina. Seksuaalirikosten määrä on ollut pienessä kasvussa. Huolestuttavaa on, että yhä useampi seksuaalirikoksista kohdistuu alaikäisiin. Myös netissä tapahtuva seksuaalinen ahdistelu kohdistuu nuoriin ja varsinkin tyttöihin.

Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset ovat vähentyneet useamman vuoden seurannassa. Useimmiten huumausainerikokset tulevat esille rattijuopumusten kautta. Tämän lisäksi huumausainerikoksia tulee ilmi katuvalvonnan ja vihjetietojen kautta. Muiden rikosten esim. omaisuusrikosten määrä on laskussa. Omaisuusrikoksissa korostuvat nuorten tekemät näpistykset ja erityisesti alkoholin näpistely.

Lähisuhdeväkivalta koostuu monesta eri väkivallan muodosta ja väkivallan tekijänä toimii läheinen henkilö, jonka tulisi antaa turvaa, mutta toimiikin väkivaltaisesti. Pohjois-Savossa 20–64 – vuotiaiden ikäryhmä kokee yleisimmin fyysistä tai psyykkistä lähisuhdeväkivaltaa. Lapset ja nuoret kokevat vanhemman tai muun huolta pitävän aikuisen taholta fyysistä ja henkistä väkivaltaa selkeästi muita ikäryhmiä yleisemmin. Esimerkiksi 30 % alakoulun oppilasta ja vastaavasti n. 20 % yläkoulun oppilaista ja lukion opiskelijoista on kokenut läheisen henkistä väkivaltaa viimeisen vuoden aikana.

Rikostorjunta käsitteenä tarkoittaa seuraavia asioita: estetään ennakolta, paljastetaan ja selvitetään rikoksia sekä saatetaan tutkitut rikokset syyteharkintaan. Extremismin eli väkivaltaisen ääriajattelun osalta poliisi hankkii tietoa ja jakaa sitä eri poliisitoimijoiden välillä. Poliisi pyrkii puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ääriyhmien rikolliselta vaikuttavaan toimintaan, mikä edellyttää usein rikoksen valmistelua tai jo toteutunutta rikosta. Rikosten tutkinta-ajat ovat Varkauden poliisilaitoksella pidentyneet johtuen vähäisistä resursseista. Poliisi suorittaa kuitenkin jatkuvaa priorisointia, ettei esimerkiksi henkeen ja terveyteen liittyvien rikosten tutkinta viivästyisi.

Varkauden poliisilaitoksen valvonta- ja hälytystoiminnan osalta on pääosin hyvä vaste annettuihin hälytyksiin. Poliisi suorittaa Varkauden kaupungin alueella jatkuvaa valvontaa, johon kuuluu yleisen järjestyksen-, liikenteen-, että esimerkiksi huumausaineiden katuvalvontaa. Haasteena ovat kuitenkin etäisyydet ja monipartioitehtävät, joiden osalta on tarvittaessa turvauduttava Mikkelin ja lähialueiden poliisiresursseihin.

Itä-Suomen poliisilla on käytössä vihjesähköposti vihjeet.ita-suomi@poliisi.fi, jonka kautta jokainen voi anonymisti ilmoittaa epäilyllä rikoksesta ja esimerkiksi huumausaineisiin liittyvistä havainnoista.

Lapsiin kohdistuneiden rikosten tutkintaan Itä-Suomen poliisilaitoksella on oma erillisyyksikkö, jonka lähin toimipaikka on Mikkeli. Alaikäisten nuorten tekemien rikosten tutkintaa suorittaa Varkaudessa kaksi poliisia. Kyseinen tiimi suorittaa myös alaikäisten katuvalvontaa

teemaluontoisesti ja osallistuu erilaisiin tapahtumiin ja toimii kiinteästi yhteistyössä koulujen ja erilaisten nuorten asioiden yhteistyö tahojen kanssa.

Nuorten rikosasiat ovat erityisesti viime vuosina nousseet valtakunnalliseksi haasteeksi ja niihin on panostettu Itä-Suomen poliisin toimesta viime vuosina näkyvästi. Koulunuorisotyöllä pyritään tukemaan turvallista arkiympäristöä, vähentämään yksinäisyyttä, kiusaamista ja syrjään jäämistä. Ankkuritoiminta, jota toteutetaan yhdessä poliisin, nuorisopalveluiden, hyvinvointialueen yhteistyönä, selvittelee kaikkein haastavampia tapauksia. Lisäksi hyvinvointialueen väkivaltaverkoston kautta pyritään vaikuttamaan ennaltaehkäisevästi esimerkiksi lähisuhdeväkivaltaan.

Peruskoulun ja oppilaitosten, sekä varhaiskasvatuksen turvallisuus

Suurin osa lapsista ja nuorista ovat tyytyväisiä elämään ja he kokevat myös terveydentilansa hyväksi. Suurimmalla osalla lapsista ja nuorista on myös läheisiä ystäviä. Varkauden kampuksella ammattikoululaisille ja lukiolaisille tehdyn hyvinvointi- ja turvallisuuskyselyyn vastanneet kokivat oppimisympäristönsä erittäin turvallisiksi ja melkein kaikki olivat tietoisia turvallisuutta tukevista toimintamalleista.

Meillä on kuitenkin myös nuoria, jolla on huoli omasta mielialasta tai jotka kokevat ahdistusta. Koronaepidemian jälkeen kouluissa uutena ilmiönä tuli esille lisäksi yksinäiset ja vetäytyvät nuoret, joilla on haasteena sosiaalisten taitojen puute.

Kokemus osallisuudesta vaikuttaa merkittävästi nuorten hyvinvointiin. Enemmistö peruskoulun oppilaista, varsinkin pojista kokee olevansa osa – koulu- ja luokkayhteisöä ja kokevat olevansa osallisia. Vastaavasti toisella asteella useat opiskelijat kokevat osallisuutensa heikoksi ja vaikuttamismahdollisuuksiensa vähäisiksi.

Peruskoululaisista yhä useampi on kokenut kiusaamista lukukauden aikana, varsinkin poikien kiusaamiskokemukset ja fyysinen uhkaaminen ovat lisääntyneet. Häiritsevää seksuaalista ehdottelua on kokenut reilu neljännes oppilaista. Tytöillä kokemus on selkeästi yleisempää. Huolestuttava ja kasvanut ilmiö on syrjintä koulussa tai vapaa – ajalla. Myös toisen asteen opiskelijoista viidennes on kokenut väkivaltaa, syrjintää ja häirintää. Kouluissa ja oppilaitoksissa nettikiusaaminen realisoituu yleensä konflikteina päivittäisissä kohtaamisissa. Internetin käyttö on yhä yleisempää ja tätä myötä myös nettikiusaaminen eri ilmenemismuodoissaan on yleistynyt. ([nuoret-ja-nettikiusaaminen-kyselyraportti-mll-2021.pdf](#)).

Peruskoulussa ja varhaiskasvatuksessa kiusaamiseen puututaan eri toimintamallien kautta ([KiVa – koulu](#) ja [ProVaka](#)). Lisäksi koulunuorisotyön osuutta on vahvistettu. Kouluympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tilaa seurataan kolmen vuoden välein (TEA-viisari). Kaupungin toimialoilla on myös turvallisuus- ja valmiussuunnitelmat, jotka päivitetään vuosittain. Sama toteutuu myös toisen asteen koulutuksessa.

Opiskeluhuollon tarkoituksena on tukea lapsen, oppilaan ja opiskelijan oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä edistää ja ylläpitää sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluhuollon palveluista

vastaa hyvinvointialue. Hyvinvointialueella on ollut haasteita sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisessä. Haasteet ovat liittyneet toiminnan organisoitumiseen sekä taloudellisiin haasteisiin. Toimintaa tehostetaan kehittämällä hyvinvointialueen ja kuntien välistä yhdyspintatyötä.

Savonia ammattikorkeakoulussa toimii matalan kynnyksen opiskelijahyvinvointipalveluna tutoropettajat, joiden tukena ovat opinto-ohjaajat ja korkeakoulukuraattori.

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistämisestä ja seurannasta vastaa opiskeluterveydenhuolto (YTHS).

Maahanmuutto ja kotoutus

Varkauden ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osuus on kasvanut voimakkaasti. Vuonna 2023 ulkomaalaistaustaisia oli 978 henkilöä, kun tilanne 31.7.2024 oli 1430. Kasvua selittää osin Ukrainan sotatilanne, jonka myötä Varkauteen on tullut noin 340 ukrainalaista aikuista ja lasta. Alueen oppilaitokset tuottavat kansainvälisiä opinto-ohjelmia ja Savon ammattiopiston Varkauden kampuksella opiskelee syksyllä 2024 n. 240 maahan muuttanutta opiskelijaa. Savonia AMK:lla käynnistyi syksyllä 2023 uusi yhteishaku, jonka oppilaskiintiö on 40 uutta kansainvälistä opiskelijaa vuosittain. Osa näistäkin opiskelijoista saapuu alueelle perheensä kanssa. Lisäksi Pohjois-Savon hyvinvointialue ja Attendo ovat käynnistäneet kansainväliset rekrytoinnit vastaamaan hoitoalan henkilöstövajeeseen ja onnistuneita rekrytointeja on tehty vuoden 2024 aikana.

Kotoutumista tapahtuu kaikissa Varkauden peruspalveluissa, mutta päävastuu ohjauksesta ja neuvonnasta sekä lakisäätöistä tehtävistä on Varkauden maahanmuuttopalveluilla. Onnistunut kotoutuminen ehkäisee syrjäytymistä sekä kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja. Hyvät väestösuhteet vahvistavat kuntien elinvoimaa ja lisäävät yhdenvertaisuutta. Hyvät väestösuhteet tarkoittavat, että kunnan eri väestöryhmien välillä on myönteistä vuorovaikutusta ja ryhmät suhtautuvat toisiinsa kunnioittavasti ja luottaen. Hyvien väestösuhteiden eteen työskentely ennaltaehkäisee ja vähentää jännitteitä eri väestöryhmien välillä sekä muita kielteisiä ilmiöitä kuten syrjintää, viharikoksia, vihapuhetta ja eriytymistä.

Varkaudessa on tuotettu ensimmäisen kerran Hyviin väestösuhteisiin liittyviä tiedonkeruutilaisuuksia keväällä 2024. Näissä tilaisuuksissa on saatu tietoa eri väestöryhmiin kuuluvien asukkaiden kokemuksista, havainnoista ja näkemyksistä osallisuuteen sekä asenteisiin ja turvallisuuden tunteeseen liittyen. Tiedonkeruun tulokset saatetaan päättäjien tietoon marraskuussa 2024. Tiedonkeruusta saadut tulokset otetaan huomioon yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa ja kotoutumisen toimenpiteitä kuvaavassa asiakirjassa. Hyvien väestösuhteiden tilaa tulee seurata ja saattaa tietoa viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen tietoon.

Tapaturmat

Tapaturmaindeksi on pysynyt Varkaudessa ennallaan ja on alhaisempi kuin Pohjois – Savon hyvinvointialueella. Tapaturmien vuoksi 25–80 – vuotiaiden ikäryhmässä menetetään elinvuosia selkeästi enemmän pienituloisiin kuuluvien henkilöiden tuloryhmissä. Vastaavasti myös itsemurhakuolleisuus on yhteydessä pienituloisuuteen 25–80 – vuotiailla.

Koti- ja vapaa-ajantapaturmat ovat vähentyneet kaikissa ikäryhmissä pidemmällä aikavälillä. Kaatumisiin- ja putoamisiin niin kotona- kuin vapaa-ajalla tapahtuvat hoitoa vaativat tapaturmat yleistyvät selkeästi yli 65 – vuotiailla. Vaikka ikäihmisten määrä on kasvanut ja eletään yhä vanhemmaksi, tästä huolimatta kaatumisiin – ja putoamisiin liittyvien hoitajaksojen määrä on vähentynyt. Tapaturmaan koulussa tai koulumatkalla joutuu yleisimmin 4. ja 5. luokan oppilas. Vammojen tai myrkytysten vuoksi sairaalahoitoon joutuneita on lähes joka ikäryhmässä yhä vähemmän. Vammojen ja myrkytysten vuoksi yleisimmin sairaalahoitoon joutuu yli 75 – vuotiaita.

Asumis- ja paloturvallisuus

Pelastuslaitoksen tilastoimissa onnettomuuksien määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta viimeisen viiden vuoden aikana. Pelastuslaitoksen tilastoimia rakennuspaloja tai rakennuspalovaaroja on keskimäärin Varkaudessa vuosittain n. 24 kappaletta. Näistä 38 % tapahtuu asuinrakennuksissa.

Pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän tavoitteena on onnettomuuksien ehkäiseminen, omatoimisen varautumisen kehittäminen sekä kansalaisten ja yhteisöjen valmiuksien parantaminen, jotta he osaavat toimia oikein onnettomuustilanteissa. Alueen asukkaille pyritään tarjoamaan koko elinkaaren mittainen, laadukas turvallisuusviestintä, -ohjaus, -neuvonta, -opetus ja -koulutus.

Turvallisuuskoulutuksen kohderyhmiä määritettäessä on huomioitu pelastustoimen turvallisuusviestinnän linjaukset, pelastuslaki, valtakunnalliset strategiat sekä Pohjois-Savon pelastuslaitoksen palvelutasopäätös. Tavoitteena on, että varttuva lapsi ja nuori kohtaa pelastuslaitoksen edustajan turvallisuusopetustilanteessa neljä kertaa: esikouluikäiset, kolmasluokkaiset, kahdeksaluokkalaiset sekä toisen asteen opiskelijat. Lisäksi turvallisuuskoulutusta suoritetaan työyhteisöissä ja järjestöissä.

Pelastuslaitoksen valvontatoiminta perustuu pelastuslain mukaiseen valvontasuunnitelmaan. Pelastuslain tavoitteena on parantaa ihmisten turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia. Valvontasuunnitelman tavoitteena on tehostaa valvontaa ja suunnata valvontaa sinne, missä sitä eniten tarvitaan. Suunnitelmallisuus antaa pelastuslaitoksille mahdollisuuden priorisoida ja käyttää otantaa valvonnan kohdentamisessa.

Valvontakäynnit ja asiakirjavalvonta ovat keinoja toteuttaa pelastuslaitosten valvontatehtävää. Asiakirjavalvonnalla arvioidaan ja varmistetaan, että kohteet noudattavat pelastuslain säännöksiä. Valvonnan apuna käytettäviä asiakirjoja ovat pelastussuunnitelmat,

poistumisturvallisuusselvitykset, paloturvallisuuden itsearviointilomakkeet sekä omatoimisen turvallisuustarkastuksen tarkastuslistat. Lisäksi asiakirjavalvonnassa voidaan hyödyntää muun muassa valokuvia sekä erilaisia huolto- ja kunnossapitodokumentteja.

Tapahtumaturvallisuutta valvotaan mm. antamalla neuvontaa yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman laadinnasta. Pelastusviranomainen arvioi sille toimitetun yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman ja turvallisuusjärjestelyt pelastuslain velvoitteiden pohjalta (Pelastuslaki 379/2011, 16 §) ja ilmoittaa asiakkaalle tarvittaessa korjaustarpeista. Pelastusviranomainen hyväksyy pelastussuunnitelman kirjoittamalla siitä lausunnon tapahtuman järjestäjälle, poliisille ja sairaanhoitopiirille.

Liikenneturvallisuus

Varkauden kaupungilla ei ole liikenneturvallisuuden erityispiirteitä, jotka nousisivat esiin tilastoissa. Liikenneonnettomuuksien määrien on laskenut selkeästi viime vuosina, vuodesta 2023 vuoteen 2024 on liikennerikosten kokonaismäärä Varkaudessa vähentynyt Poliisin tilastojen (tammi-loka) mukaan 23,61 % eli lähes neljänneksen. Kuolemaan johtaneita liikenneonnettomuuksia ei ole viime aikoina ollut.

Kaupungissa toimii moniammatillinen liikenneturvatyöryhmä (Liitu) ja liikenneturvallisuussuunnitelma päivitetään viiden vuoden välein. Osmajoentiellä Walterin koulun läheisyydessä sekä Osmajoen kampuksella on paljon koululaisia sekä opiskelijoita. Alueella toteutetaan tehostettua liikennevalvontaa sekä pidetään näkymistempauksia varsinkin koulujen aloitusten yhteydessä Liituryhmän toimesta.

Kyberturvallisuuden nykytila

Kyberturvallisuustilanne elää jatkuvassa muutoksessa. Erilaiset kalastelut, haittaohjelmat, kiristykset, huijaukset ja uhkaukset ovat muuttuneet arkipäiväisiksi, päivittäin toistuviksi tapahtumiksi. Lisäksi eri organisaatioihin kohdistuvat palvelustohyökkäykset ja tietomurrot ja valtiollinen hybrdivaikuttaminen on yleistä. Organisaatioiden ja myös yksityisten on turvauduttava erilaisia uhkia vastaan. Pelkkä virustorjunta tietokoneella ei enää riitä. Uhkatietoisuutta ja kyberturvallisuuteen liittyvää osaamista on syytä lisätä niin organisaatioissa, kuin kuntalaisten keskuudessa.

Tekoälyn käyttö on lisääntynyt erilaisessa markkinointi- ja haittaviestinnässä sekä kalastelu- ja huijausviesteissä. Tekoälyllä tehdyt huijaukset ovat erittäin uskottavia. Kaikki mahdolliset viestintäkanavat tai palvelut ovat kyberrikollisten käytössä ja sosiaalista mediaa käytetään myös informaatiovaikuttamiseen ja väärän tiedon levittämiseen.

Periaatteessa hyökkääjä tai huijausviestin lähettäjä voi esiintyä minkä tahansa tahon edustajana joko esittäen vaatimuksia, kiristysiä tai muuta valheellista tietoa. Onkin erittäin tärkeää osata tunnistaa valheellinen viesti mahdollisimman hyvissä ajoin. Mikäli hyökkääjälle ei luovuteta mitään tietoja, kalastelu tai huijausviesti voidaan vain poistaa sen aiheuttamatta mitään vahinkoa.

Varkauden kaupunki vastaa omien palveluidensa ja tietorekisteriensä tietoturvasta ja suojaa kuntalaisten sekä asiakkaiden henkilötietoja. Samoin jokainen kaupungin alueella toimiva organisaatio, joka toimii rekisterinpitäjänä, vastaa omien rekistereidensä tietoturvasta. Tietoturvatyö on paikallisten suojaustoimien lisäksi myös yhteistyötä rikollisuuden ehkäisemiseksi ja tietoturvan kehittämiseksi. On hienoa, että palveluntuottajien, muiden kuntien sekä viranomaisten välillä on selkeät toimintamallit. Kyberrikosten osalta Itä-Suomen poliisilaitoksella on erillisyyksikkö, joka hoitaa esimerkiksi erilaisiin sarjahuijauksiin liittyviä kokonaisuuksia. Kiireellisissä tapauksissa, esimerkiksi ilta- ja yöaikaan voi kyber - tai nettihuijausrikoksen uhri olla yhteydessä alueelliseen hätäkeskukseen. Varkauden kaupunki on mukana myös kansallisissa tietoturva- ja tietosuojaverkostoissa aktiivisena toimijana.

3. TOIMENPIDEKORTIT JA MITTARIT

Toimenpidekorttien painopisteet ja tavoitteet on määritelty niin, että ne ovat konkreettisia ja koskevat tämänhetkisiä haasteita. Nykytilakuvauksen pohjalta on valikoitunut 9 painopistettä

- Henkinen kriisin kestävyys
- Rikosten, väkivallan ja ekstremismin ehkäisy
- Päihteistä aiheutuvien turvallisuushaittojen ehkäisy
- Lasten ja nuorten turvallisuus
- Hyvien väestösuhteiden edistäminen
- Ikääntyneiden arjen turvallisuus
- Liikenneturvallisuus
- Julkisten tilojen turvallisuus
- Kyberturvallisuuden parantaminen

Toimenpidekorteissa kerrotaan visio, mihin suuntaan turvallisuutta Varkauden kaupungissa halutaan viedä. Konkreettiset toimenpiteet, vastuutahot sekä sidosryhmät tuodaan esille toimenpidekorteissa.

Turvallisuustilanteen seurannan kannalta toimenpidekortille määritellään sopivat mittarit ja indikaattorit. Mittarien valinnassa huomioidaan vertailukelpoisuuden säilyttäminen myös pitemmän ajan kuluessa.

3.1 HENKINEN KRIISIN KESTÄVYYS

Henkisen kriisinkestävyyden päämääränä on vahvistaa ennakkoinnilla ja varautumisella kansalaisten luottamusta, osallisuuden kokemusta ja tulevaisuudenuskoa.

Tavoite / Toimenpide:

Asukkaiden turvallisuuden tunne vahvistuu

- Peruspalveluiden turvaaminen: Kasvatus – ja opetus sekä muut kasvatuksen ja hyvinvoinnin palvelut sekä muut kunnan peruspalvelut
 - Ajantasaiset riskienhallinta-, pelastus- ja valmiussuunnitelmat
 - Osaamisen lisääminen > harjoitukset
 - Tehostetun nuorisotyön malli, joka aktivoituu kriisien sattuessa
- Kulttuuriperinnön turvaaminen
 - Kulttuuri- ja kirjastopalvelujen ylläpitäminen sekä kulttuuriperinnön suojelu
- Parannetaan väestön omaa varautumista
 - Yleistä turvallisuusviestintää toteutetaan erilaisissa tapahtumissa ja useilla eri sosiaalisen median alustoilla.
 - Turvallisuusviestinnän kohderyhmiä ja asiasisältöä räätälöidään tarvittaessa nopeastikin esim. turvallisuustilannekuvan muuttuessa.
 - Asumisen turvallisuutta pelastuslaitos edistää pientalojen itsearviointin sekä turvallisuusviestinnän kautta.
- Varkauden ev. lut. seurakunta ylläpitää valmiutta 24/7-365 sielunhoito/psyko-sosiaaliseen tukeen.

Vastuutaho: Varkauden kaupungin eri toimialat; hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, viestinnän- ja markkinoinnin toimiala, tekninen toimi, Pohjois-Savon pelastuslaitos

Sidosryhmät: Pohjois- Savon hyvinvointialue, 3. sektori, Varkauden vapaaehtoistyötä koordinoiva valikkoryhmä, Varkauden ev. lut. seurakunta ja muut uskonnolliset yhteisöt

Mittarit:

- Pelastuslaitoksen kohtaa vuosittain turvallisuusviestinnän kautta 15 % kunnan asukkaista.
- Peruspalveluiden suunnitelmien ajantasaisuus
- Pelastusharjoitukset on toteutettu kaupungin toimipisteissä
- Oppilaitosten ja koulujen koulu- ja oppilaitostarkastukset ovat toteutuneet,
- Turvallisuudesta on viestitty kunnan viestintäkanavien kautta viestintäsuunnitelman mukaisesti 12 kertaa / vuosi
- P-s hva:n kokemuksellinen hyvinvointikysely; turvallisuuden tunne

Aikataulu: Jatkuva

3.2 RIKOSTEN, VÄKIVALLAN JA EXTREMISMIN EHKÄISY

Poliisin ensisijainen keino extremismien ehkäisyyn on analyysitoiminta, jolla pyritään hankkimaan ajankohtaisista ja merkityksellisistä tietoa erilaisista toimijoista ja ryhmittymistä. Näin voidaan ennalta ehkäistä epätoivottuja ilmiöitä ja käyttäytymistä.

Tavoite / Toimenpide:

Ehkäistään katuväkivaltaa sekä henkeen ja turvallisuuteen kohdistuvia rikoksia

- Näkyvä valvonta poliisin tunnuksilla varustettuna. Erityisesti valvontaa pyritään suorittamaan viikonloppuisin ja erilaisten tapahtumien ja kohtaamispaikkojen (esim ravintolat) yhteydessä
- Rikosten selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen sekä rikosentekijöiden rangaistusvastuuseen saattaminen
- Rikoskierteiden katkaiseminen ja tarvittavien hoitopalveluiden pariin ohjaaminen
- Väkivallan monialainen riskinarvio ja uhrin ohjaaminen rikosuhripalveluiden piiriin toteutuu ([MARAK](#))
- Osallistutaan alueellisiin väkivaltatyöryhmiin
[THL Tieda ja toimi lahisuhdeväkivalta ja kunta.pdf](#)
- Walkers-liikkuva nuorisotyö
- Koulunuorisotyön jatkuvuuden turvaaminen

Vastuutaho: Poliisi, hyvinvoinnin – ja kasvatuksen toimiala (peruskoulu, nuorisotoimi), Ankkuritiimi

Sidosryhmät: P-S hyvinvointialue, Savon ammattioppilaitos ja lukio (Sakky), Kymi- Saimaa sovittelutoimisto, Varkauden moniammatillinen ehkäisevän päihdetyön työryhmä,

Mittarit:

- Poliisin tilastot; Väkivaltarikokset ja niiden selvitys %, aikuisiin kohdistunut lahisuhdeväkivalta, lapsiin kohdistunut lahisuhdeväkivalta, rikosuhripalveluihin ohjattujen määrä suhteessa lahisuhdemääriin, Ankkuri-toiminnassa kohdattujen nuorten rikosentekijöiden lukumäärä kotikunnittain, Nuorten tekemät rikokset (15–29-vuotiaat) suhteutettuna alueen nuorten määrään
- Kouluterveyskysely; kokenut fyysistä väkivaltaa huolta pitävän toimesta
- Varkaus on nimennyt edustajat P-S väkivaltatyöryhmiin

Aikataulu: Jatkuva

3.3 PÄIHTEISTÄ AIHEUTUVIEN TURVALLISUUSHAITTOJEN EHKÄISY

Päihteiden käyttö on merkittävä suomalaisten terveyttä ja turvallisuutta uhkaava tekijä. Alkoholi on yleisin vaikuttava tekijä väkivallan, onnettomuuksien ja tapaturmien taustalla.

Tavoite / Toimenpide:

Päihteiden käyttöä ehkäistään paikallisesti

- [PAKKA toimintamalli](#)
- [Ankkuritoiminta](#)
- [Päihdekasvatus](#)
- [Camera Obscura -toimintamalli](#)
- Päihteettömät tilat ja tapahtumat, jossa on alaikäisiä
- Päihteiden käytön puheeksiotto eri toimijoiden kautta
- Ennalta estävä poliisitoiminta ja siihen liittyvä valistustyö
- Rikoskierteiden katkaiseminen ja tarvittavien hoitopalveluiden pariin ohjaaminen

Vastuutaho: Hyvinvoinnin- ja kasvatuksen toimiala (peruskoulu, nuorisotoimi), monialainen ept – ryhmä, poliisi

Sidosryhmät: Pohjois – Savon hyvinvointialue, 3. sektori, seurakunnat,

Mittarit:

- Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. lk ja 2. aste
- Alaikäisten alkoholin ostot vähittäismyynnistä % 8. ja 9.lk, 2. aste
- Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa % 8. ja 9.lk, 2. aste
- Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset
- Poliisin tietoon tulleet huumerekokset (kaikki), törkeät huumausainerikokset,
- Alkoholijuomien myynti / l
- PYLL päihdeindikaattorit

Aikataulu: jatkuvaa

3.4 LASTEN JA NUORTEN TURVALLISUUS

Oppilaitoksilla on omat turvallisuusjärjestelmänsä ja -organisaationsa sekä kampuskohtaiset pelastussuunnitelmansa. Sakky ja Savonia muodostavat yhteisen työ- ja opiskelupaikan Varkauden kampusalueellaan. Waltterin korttelin turvallisuustyöryhmä koostuu Waltterin koulun, Nuorten Talon ja liikuntatalon toimijoista. Yhteistoiminnan ja turvallisuusviestinnän varmistamiseksi toimijat perustavat yhteisen säännöllisesti kokoontuvan turvallisuuselimen.

3.6.1 Kiusaamisen ehkäisy ja jälkihoito

Tavoite /Toimenpide:

Ketään ei kiusata

- [KiVa koulu](#)
- Ryhmyttäminen (<https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/ryhmayttaminen/>)
- [Hyvinvointi ja opiskeluhoito | Savon ammattiopisto](#)
- Tunne- ja vuorovaikutustaitoja lisätään
- Ennalta estävä poliisitoiminta ja siihen liittyvä valistustyö

Vastuutaho: Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala (varhaiskasvatus, peruskoulu, nuorisotoimi), Savon ammattioppilaitos ja lukio (Sakky), Savonia AMK

Sidosryhmät: Ankkuritoiminta, sovittelutoimisto, Pohjois-Savon hyvinvointialue, seurakunnat, 3. sektori,

Mittarit:

- KiVa – koulutulokset
- Kouluterveyskyselyn tulokset; koulukiusattuna vähintään kerran viikossa % 4. ja 5.lk., 8. ja 9. lk ja 2. aste, kokenut syrjintää koulussa / vapaa-ajalla % 8. ja 9. lk ja 2. aste
- Hyvinvointi- ja turvallisuuskysely Savon koulutuskuntayhtymässä 1krt/v
- Sovitteluun viedyt kiusaamistapaukset määrä

Aikataulu: Jatkuva

3.6.2 Seksuaalinen häirintä ja ahdistelu

Tavoite /Toimenpide:

Kukaan ei koe ahdistelua tai seksuaalista häirintää (myös netin välityksellä tapahtuva häirintä)

- Osaamista lisätään henkilökunnalle koulutusten kautta
- Lapsille- ja nuorille annetaan seksuaalikasvatusta
- Ohjaus rikosuhripalveluiden piiriin toteutuu

Vastuutaho: Hyvinvoinnin- ja kasvatuksen toimiala, P – S hyvinvointialue, poliisi

Sidosryhmät: 3. sektori, MARAK – työryhmä, Ankkuri - toiminta

Mittarit:

- Kouluterveyskyselyn tulokset; kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua % 8. ja 9. lk ja 2. aste, kokenut seksuaalista häirintää vuoden aikana 4. ja 5 lk, kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana % 8. ja 9. lk ja 2. aste
- Raportointi; Koulutuksessa käyneiden määrä (esim. Barnhaus)

Aikataulu: Jatkuva

3.6.3 Lasten, nuorten ja perheiden turvallisuusosaamisen vahvistaminen

Tavoite / Toimenpide:

Arjen turvallisuus ja kasvatuksellinen yhteistyö perheiden kanssa

- Lapsille – ja nuorille on yhteisöllisiä matalankynnyksen paikkoja ja kohtaamisia
- Turvallisuuskasvatusta annetaan perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa sekä toisella asteella ja lukiossa
- [Lapset puheeksi](#) – toimintamalli on käytössä
- kasvatusoahjaajat ja koulunuorisotyö on osa koulujen arkea
- Pelastuslaitos pitää vuosittain turvallisuusviestintätilaisuuden varhaiskasvatuksen (päiväkodit ja eskarit) ryhmille.
- Pelastuslaitos osallistuu vuosittain 8-luokkalaisille suunnattuun NouHätä -kampanjaan yhteistyössä koulutoimen kanssa.
- Ylä- ja alakoulujen ja opiskeluympäristöjen arvioinnit tehdään kolmen vuoden välein kaikissa korkeakouluissa ja tarkastuksessa havaittujen muutostarpeiden toteutumista seurataan vuosittain seurantakäynnillä.

Vastuutaho: Hyvinvoinnin- ja kasvatuksen toimiala (varhaiskasvatus, peruskoulu ja nuorisotoimi), Pohjois-Savon pelastuslaitos

Sidosryhmät: Poliisi, P- S hyvinvointialue, Lapsenkenkissä ry, seurakunnat, oppilaskuntatoiminta ja Wanuva

Mittarit:

- TEA – viisari; Kouluympäristön terveyden, turvallisuuden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin tila on arvioitu 3. vuoden sisällä
- Kohtaamiset matalankynnyksen paikoissa määrä / v.
- Turvallisuuskasvatusta on annettu oppilaille
- Pelastuslaitoksen turvallisuusviestintätilaisuus varhaiskasvatuksessa on toteutettu
- Tapaturma koulussa tai koulumatkalla lukuvuoden aikana % 4. ja 5. lk sekä 8. ja 9.lk

Aikataulu: Jatkuva

3.5 HYVIEN VÄESTÖSUHTEIDEN EDISTÄMINEN

Tavoite /Toimenpide:

Viranomaiset ja kansalaisjärjestöt tuntevat alueen keskeisten väestöryhmien välisten suhteiden tilan, erityisesti erilaisten ryhmien välisten jännitteiden osalta.

- kunnassa osataan tunnistaa väestösuhteisiin ja turvallisuuteen heikentävästi vaikuttavat ilmiöt kuten polarisaatio ja konfliktit
- kunta seuraa tilannetta säännöllisesti yhteistyössä muiden viranomaisten ja eri väestöryhmiä edustavien järjestöjen ja yhteisöjen kanssa
- Toimijoiden kesken tietoa jaetaan esim. verkostopalavereissa,

Oppilaitosten tavoitteena on kiinnittää osajaj alueille ja lisätä asukkaiden välistä vuorovaikutusta, turvallisuuden tunnetta ja hyvinvointia.

- Opiskelijoiden osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittäminen. Opiskelijoiden kohtaaminen, kuuleminen ja heidän kokemustensa huomioon ottaminen. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin oppimiseen sekä selkeäkieliseen viestintään, opetukseen ja ohjaukseen.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden opiskelupolun tukeminen (maahanmuuttajatiimi / Sakky)
Vastuutaho: Maahanmuuttopalvelut, varhaiskasvatus, peruskoulu ja oppilaitokset
Sidosryhmät: Kunnan muut toimialat, muut alueen toimijat sekä yhdistykset ja järjestöt
Mittarit: Hyvät väestösuhteet kysely, jolla kerätään tietoa väestösuhteiden tilasta Varkaudessa
Aikataulu: Jatkuva

3.6 IKÄÄNTYNEIDEN ARJEN TURVALLISUUS

Tavoite / Toimenpide:

Ikääntyneet pystyvät asumaan kotonaan turvallisesti mahdollisimman pitkään; tunnistetaan kaatumisriskissä olevat sekä huomioidaan arjen turvallisuuteen vaikuttavat tekijät

- Kaatumisen ehkäisy
 - Tunnistetaan kaatumisriskissä olevat
 - Toimintakyvyn tukeminen; Kunnan liikuntaneuvonta ja Voimaa vanhuuteen – ohjelma
 - Liukkauden torjunta; kiinteistöjen hoidon riittävä taso turvataan
 - Asumisympäristön turvallisuudesta viestitään
 - Kaatumisen ehkäisystä viestitään (AKE - opas)
- Asumisturvallisuus huomioidaan
 - Digiturvallisuus / digiosaamisen lisääminen
 - Eri teknologioiden ja apuvälineiden hyödyntäminen
 - Ikäihmisten tavoittaminen palveluiden piiriin – yksinäisyyden huomioiminen
- Pelastuslaitos pitää vuosittain ikäihmiselle suunnattuja turvallisuusviestintätilaisuuksia yhteistyössä järjestöjen kanssa.
- Ikäihmisten rokotuskattavuus on hyvällä tasolla

Vastuutaho: Hyvinvoinnin- ja kasvatuksen toimiala (hyvinvointi- ja osallisuustyö), tekninen toimi, P-S hyvinvointialue, Pohjois-Savon pelastuslaitos

Sidosryhmät: Varkauden ikäihmisten palveluverkosto 3. sektorin toimijat, seurakunnat, etsivä vanhustyön verkosto

Mittarit:

- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä/ 10 000 vastaavan ikäistä (HYTE)K
- Hytekysely; digiosaaminen, asuinympäristö koetaan turvallisena
- Turvallisuusviestintää on toteutettu (kenen toimesta ja missä yhteydessä)
- Varkauden kaupungin omistamien kiinteistöjen hoidosta vastaava urakoitsija toteuttaa kiinteistöjen ennalta määrättyjen laatuvaatimusten mukaisesti
- [influenssa](#)- ja [koronarokotuskattavuus](#)

Aikataulu: Jatkuva

3.7 LIIKENNETURVALLISUUS

Tavoite /Toimenpide:

Liikenneturvallisuuden suunnitelmallinen parantaminen, nolla-visio 2050: kenenkään ei tarvitsisi kuolla tai vakavasti loukkaantua liikenteessä

- Keski-Savon kuntien liikenneturvallisuussuunnitelma, sisältää Varkauden kaupungin suunnitelman toimenpiteineen
- Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma 2. asteen oppilaitokset
- Poliisin tekemä liikennevalvonta
- Liikennekasvatusta annetaan varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa

Pelastuslaitos osallistuu toisen asteen opiskelijoille kohdennettuun Punainen Liitu – liikenneturvallisuuskampanjaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Vastuutaho: Varkauden kaupunki, tekninen toimi, oppilaitokset

Sidosryhmät: Liitu-työryhmä: Vammais- ja vanhusneuvosto, varhaiskasvatus ja perusopetus, nuorisotoimi, liikuntapalvelut, Itä-Suomen poliisilaitos, Pohjois-Savon hyvinvointialue pelastustoimen osalta, Ely-keskus, Liikenneturvakeskus, Itä-Suomen liikenneturvallisuustoimija

Mittarit:

- Liikenneturvallisuustilastot: liikenneonnettomuuksien määrä
- Poliisin tilastot: liikenne rikosten kokonaismäärä
- Kuntalaiskyselyt
- Kuntalaispalaute

Aikataulu: Liikenneturvallisuussuunnitelma päivitetään viiden vuoden välein, seuraava suunnitelma valmistuu vuonna 2025.

Itä-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelma on päivitetty 2024.

Suunnitelman toimenpiteille on omat aikataulunsa.

3.8 JULKISTEN TILOJEN TURVALLISUUS

Ihmiset kuluttavat yhä enemmän aikaa julkisissa tai puolijulkisissa tiloissa. Näitä ovat esimerkiksi kauppakeskukset ja lämpimänä vuodenaikana avoimet tilat, kuten puistot, torit ja kaupunkien keskustat. Rakennetun ympäristön ja rakennusten ominaisuudet vaikuttavat osaltaan esimerkiksi tapaturmien ja onnettomuuksien toteutumiseen, rikosten tekemiseen ja turvattomuuden kokemiseen. Turvalliselta tuntuva ympäristö lisää ihmisten luottamusta toisiinsa ja kannustaa heitä käyttämään julkista tilaa, mikä parantaa turvallisuutta entisestään.

Tavoite / toimenpide:

Ihmiset voivat liikkua yleisissä ja julkisissa tiloissa ilman pelkoa rikoksista, häiriöistä ja onnettomuuksista.

- Tunnistetaan paikat, joissa tapahtuu toistuvasti erilaisia yleisen järjestyksen ja turvallisuuden häiriöitä tai onnettomuuksia ja muutetaan ne turvallisemmiksi > Turvallisuuskävelyt / hotspots - analyysit
- Turvallisen tilan periaatteet; Tehdään huoneentaulut kaupungin palveluita tarjoaviin tiloihin
- Kohdekohtaiset pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat ovat olemassa > Pelastusviranomaiset opastavat ja valvovat julkisten tilojen turvallisuutta mm. säännöllisten palotarkastusten sekä koulutusten yhteydessä.
- Toiminnan harjoittajat koulutautuvat ja harjoittelevat julkisten tilojen turvallisuushäiriöiden hallintaan
- Tapaturmaturvallisuuteen panostetaan viranomaisyhteistyössä

Vastuutaho: Kiinteistön omistaja / toiminnan harjoittaja, pelastusviranomaiset, tekninen toimi, hyvinvoinnin- ja kasvatuksen toimiala

Sidosryhmät: Poliisi

Mittarit:

- Turvallisen tilan periaatteet on määritelty ja huoneentaulut periaatteista ovat näkyvissä asiakkaille Varkauden kaupungin kiinteistöissä.
- Turvallisuuskävelyjä kohteissa toteutetaan omatoimisesti vuosittain.
- Palotarkastuksia ja muita valvontasuoritteita pelastusviranomaisten toimesta tehdään julkisiin tiloihin ja tapahtumiin Varkaudessa vuosittain n. 70 kpl

Aikataulu: Jatkuva

3.9 KYBERTURVALLISUUDEN PARANTAMINEN

Kyberturvallisuudesta huolehtimisesta on tullut nykymaailmassa entistä tärkeämpää. Erilaisista huijauksista, kalasteluista, kiristämistä ja tietomurroista on valitettavasti tullut arkipäivää. Kyberturvallisuushkiin varautumalla voidaan vähentää taloudellisia menetyksiä, henkistä kärsimystä sekä mainehaittaa.

Tavoite / toimenpide:

Kyberturvallisuuden hyvän tason ylläpito ja osaamisen parantaminen

- Tietoturva- ja tietosuojapolitiikka sekä tietoturvakäytänteet ja organisaation ohjeet
- Osoitusvelvollisuuden toteutumisen valvonta
- Osallistuminen vuosittain kyberturvallisuusharjoitukseen esim. Taisto-harjoitus, lisäksi sisäistä harjoittelua varmuuskopiointijärjestelmän ja muiden kriittisten järjestelmien luontevan ja aikakriittisen käyttämisen varmistamiseksi.
- Digiturvallisuusviestintä

Vastuutaho: Varkauden kaupunki, tietohallinto

Sidosryhmät: Varkauden kaupungin toimialat, häiriö- ja poikkeusolojen johtoryhmä

Mittarit:

- Harjoitusraportit

- Tietotilinpäätökset

Aikataulu: Vuosittainen osallistuminen kyberturvallisuusharjoitukseen, dokumentit katselmoidaan ja päivitetään kahden vuoden välein.

Tavoite / toimenpide:

Kuntien välisen kyberturvayhteistyön ylläpitäminen

- Pohjois-Savon digitalisaatiofoorumin jäsenyyden ylläpitäminen ja jäsenten asettaminen foorumiin aliryhmiin.
- Varkaudelle hankittujen kriittisten järjestelmien kuten tilannekuvapalvelun tarjoaminen lähikunnille joilla sellaiseen tarvetta on ja jo olemassa olevien yhteistyökuntien kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen. Tavoitteena saavuttaa parempi neuvotteluasema palveluntarjoajien keskuudessa.

Vastuutaho: Varkauden kaupunki, tietohallinto

Sidosryhmät: Varkauden kaupungin toimialat, lähikunnat

Mittarit:

- Raportointi osallistumisesta, projekteihin osallistuminen ja foorumin aliohjelmien tulosten hyödyntäminen
- Varkauden kustannusten lasku asiakkuuden volyymin kasvaessa ja palveluvasteen/ominaisuuksien paraneminen.

Aikataulu: Jatkuva

4. KÄSITTELY, AIKATAULU JA SEURANTA

Varkauden kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 15.1.2024 perustaa monialaisen, Varkauden kaupungin turvallisuussuunnitelmaa valmistelevan ohjaus- ja seurantaryhmän. Ryhmään nimettiin edustaja Itä-Suomen poliisilaitokselta, Pohjois-Savon hyvinvointialueelta SOTE toiminnoista sekä pelastuslaitokselta, Savonia-ammattikorkeakoululta ja Savon koulutuskuntayhtymästä ja Varkauden lukiosta (Sakky). Lisäksi kaupunginhallitus nimesi kaupungin puolelta jäsenet ohjausryhmään.

Ohjausryhmän kokoonpano 2024:

Savonia ammattikorkeakoulu	Vararehtori
Itä-Suomen Poliisi	Rikoskomisario
Savon koulutuskuntayhtymä	Turvallisuus- ja työsuojelupäällikkö
PSHVA / Pohjois-Savon Pelastuslaitos	Palopäällikkö
PSHVA / Sotokeskus palvelut, eteläinen alue	Alue-esihenkilö
Varkauden kaupunki	Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja
Varkauden kaupunki	Tekninen johtaja
Varkauden kaupunki	Henkilöstöpäällikkö
Varkauden kaupunki	Työsuojeluvaltuutettu
Varkauden kaupunki	Valmiuspäällikkö
Varkauden kaupunki	Tietohallintoasiantuntija, tietosuojavastaava

Ohjaus- ja seurantaryhmä päivitti Varkauden kaupungin turvallisuussuunnitelman vuosille 2025–2029. Turvallisuussuunnitelman laadinnassa on ollut mukana lisäksi useampia asiantuntijoita.

Toimenpidekortteihin on kirjattu vastuutaho sekä tavoitteen tai toimenpiteen seuraamisen mittarit. Turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantaryhmä kokoontuu tarvittaessa ja vähintään kahden vuoden välein seuraamaan tai ohjaamaan toimenpidekortteihin kirjattujen toimenpiteiden toteuttamista. Turvallisuussuunnitelma päivitetään neljän vuoden välein ja sen hyväksyy määräajaksi kaupunginvaltuusto. Turvallisuussuunnitelma julkaistaan Varkauden kaupungin verkkosivuilla ja siitä tiedotetaan liitteenä olevan viestintäsuunnitelman mukaisesti.

LIITTEET

Turvallisuusviestinnän vuosikello

Varkauden kaupungin valmiuspäällikkö valmistelee turvallisuussuunnitelman vuosikellon. Vuosikello sisältää ehdotuksen aihealueista ja vastuutahoista. Vastuutaho ja nimetty viestin kirjoittaja voivat valita aiheen omista lähtökohdistaan käsin siten, että se on linkitettävissä turvallisuussuunnitelman johonkin painopistealueeseen ja tavoitteeseen. Toimenpidekortti on luettava läpi ennen viestin kirjoittamista. Vuosikellon toteuttaminen on osa turvallisuussuunnitelman toimeenpanoa.

Turvallisuusviestin tulee olla

- pieni ikkuna paikallisen tason turvallisuustyöhön
- turvallisuuden tunnetta vahvistava
- positiivinen
- johonkin turvallisuussuunnitelman painopistealueista linkittyvä, viesti sisältää linkin tähän turvallisuussuunnitelmaan

Vuosi 2025:

Tammikuu

- Hyvien väestösuhteiden edistäminen
- Vastuutaho: Varkauden kaupunki, kaupunginjohtaja + Varkauden ev.lut.seurakunta

Helmikuu

- Rikosten, väkivallan ja ekstremismin ehkäisy – 112-päivä
- Vastuutaho: Poliisi

Maaliskuu

- Julkisten tilojen turvallisuus – huoneentaulut
- Vastuutaho: Varkauden kaupunki, liikuntapalvelut

Huhtikuu

- Lasten ja nuorten turvallisuus
- Vastuutaho: Varkauden lukio / Sakky

Toukokuu

- Päihteistä aiheutuvien turvallisuushaittojen ehkäisy
- Vastuutaho: Varkauden kaupunki, monialainen ehkäisevän päihdetyöryhmä

Kesäkuu

- Hyvien väestösuhteiden edistäminen
- Vastuutaho: Varkauden kaupunki, Keski-Savon työllisyysalue
- Julkisten tilojen turvallisuus – Tapahtumaturvallisuus (VekaraWarkaus)/turvallisesti vesillä
- Vastuutaho: Varkauden kaupunki, tapahtumapalvelut tai Pohjois-Savon pelastuslaitos

Heinäkuu

Elokuu

- Liikenneturvallisuus
- Vastuutaho: Varkauden kaupunki, Liitu-työryhmä

Syyskuu

- Kyberturvallisuuden parantaminen – Digiturvaviikko
- Vastuutaho: Varkauden kaupunki, tietohallinto

Lokakuu

- Lasten ja nuorten turvallisuus
- Vastuutaho: Varkauden lukio / Sakky + Savonia
- Liikenneturvallisuus – Heijastinkampanja
- Vastuutaho: Liitu-työryhmä

Marraskuu

- Lasten ja nuorten turvallisuus – Päivä paloasemalla
- Vastuutaho: Pohjois-Savon pelastuslaitos
- Ikääntyneiden arjen turvallisuus & Julkisten tilojen turvallisuus – Tartuntojen ehkäisy ja rokotukset
- Vastuutaho: Pohjois-Savon hyvinvointialue, terveydenhuolto

Joulukuu

- Henkinen kriisin kestävyys
- Vastuutaho: Varkauden kaupunki (kaupunginjohtaja) + Varkauden alueen uskonnolliset yhteisöt
- Arjen turvallisuus – kodin paloturvallisuus
- Vastuutaho: Pohjois-Savon pelastuslaitos